

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Інститут філології

Погоджено

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Жильцов О.Б.

_____ 2016 р.

ПРОГРАМА

**Комплексного екзамену
з англійської мови та зарубіжної літератури**

для студентів освітнього ступеню «бакалавр»

напряму підготовки **6.020303**
Філологія (англійська мова та література)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
світової літератури

протокол № 5 від 2 грудня 2016 р.

Завідувач кафедри

_____ Ковбасенко Ю.І.

на засіданні кафедри
англійської філології

протокол № 5 від 27 грудня 2016 р.

Завідувач кафедри

_____ Якуба В.В.

Київ – 2017

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЇ	4
Процедура комплексного кваліфікаційного екзамену.....	4
Загальний зміст комплексного кваліфікаційного екзамену.....	5
Організація і робота екзаменаційної комісії	6
ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	7
Дисципліни, що виносяться на комплексну атестацію.....	7
Зразок білета комплексного кваліфікаційного екзамену.....	7
Зразок практичного завдання.....	8
Орієнтовні питання з дисциплін, винесених на атестацію	8
Практика усного та писемного мовлення.....	8
Практична і теоретична фонетика англійської мови.....	9
Практична й теоретична граматики	10
Історія англійської мови.....	12
Лексикологія англійської мови	14
Стилістика англійської мови.....	15
Історія зарубіжної літератури	17
Методика викладання зарубіжної літератури в школі.....	19
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО	
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	20
Методичне забезпечення комплексної атестації.....	21
Документи про освіту та кваліфікацію.....	21
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підсумкова атестація студентів з першої іноземної мови та зарубіжної літератури є формою перевірки й оцінки науково-теоретичної та практичної підготовки студентів-філологів освітнього ступеня „бакалавр” за напрямом 6.02030302 „Філологія. Мова і література (англійська)” і проводиться у формі комплексного іспиту. Для його проведення організується екзаменаційна комісія у складі голови, членів комісії та екзаменаторів. Комісія створюється щорічно і діє протягом календарного року.

Мета цього іспиту полягає не лише у перевірці знань випускників, їх готовності до практичної діяльності за спеціальністю, але й у стимулюванні їх подальшого саморозвитку й самовдосконалення. Планомірна самостійна робота студентів, особливо під час підготовки до комплексного екзамену, допомагає систематизувати, глибше осмислити і закріпити знання, отримані в процесі вивчення тієї чи іншої дисципліни.

До складання комплексного іспиту допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та програм з курсу першої іноземної мови (практика усного та писемного мовлення, практична фонетика, практична граматики), з теоретичних курсів фонетики, граматики, основ германістики, історії мови, лексикології, стилістики, історії зарубіжної літератури, теорії літератури, а також виконали усі науково-дослідні роботи (курсіві, проектні) з цих напрямів та пройшли відповідну виробничо-практичну підготовку під час усіх видів практик.

На комплексний екзамен виносяться питання, найбільш важливі для виявлення рівня теоретичної та методичної компетенції майбутнього філолога, вчителя англійської мови й зарубіжної літератури. Завдання на іспиті підібрані та сформульовані на основі фахових компетентностей, що сформувалися у процесі навчання з фаху. З метою підвищення ефективності програми як навчально-методичного документа до неї також включені списки орієнтовних теоретичних питань та рекомендованої літератури.

Рекомендована програма складена з урахуванням вимог, що висуваються до студентів на випускному екзамені, з метою виявлення різнобічних і глибоких знань з циклу фахових дисциплін. На комплексному іспиті оцінка сформованості вмінь проводиться опосередковано, критерії її визначення – правильність уявлень студента про функціональний характер того чи іншого вміння, його роль в організації навчального процесу. Випускник повинен засвідчити уміння застосовувати набуті знання на практиці, розкривати закономірності еволюції мовних одиниць і категорій з умінням виокремити етапи тих чи інших наукових парадигм.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЇ

Атестація випускників за напрямом 6.02030302 „Філологія. Мова і література (англійська)” здійснюється за допомогою засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення цілей освітньо-професійної підготовки. Діагностика якості підготовки бакалаврів здійснюється під час атестації бакалаврів у терміни, що передбачені навчальним планом.

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра галузі знань «035 Філологія» за напрямом 6.02030302 „Філологія. Мова і література (англійська)”, з використанням загальнокомплексних методів комплексної діагностики. Інформаційною базою, на підставі якої формуються засоби об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки, є змістовні модулі дисциплін.

Атестація якості підготовки бакалавра за напрямом 6.02030302 „Філологія. Мова і література (англійська)” щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам ОКХ здійснюється після виконання студентами навчального плану у повному обсязі Екзаменаційною комісією вищого навчального закладу з цього фаху. Голову ЕК затверджує Вчена рада Університету.

Процедура комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови й зарубіжної літератури

До початку іспитів на основі узагальнених завдань випусковими кафедрами вищого навчального закладу за напрямом підготовки готуються матеріали та створюються екзаменаційні білети.

Комплексний комплексний екзамен з фахових дисциплін бакалаври складають за розробленими і затвердженими екзаменаційними білетами, до яких увійшли питання, спрямовані на виявлення у студентів загальнотеоретичних знань, вміння застосовувати інтегровані знання програмового матеріалу при вирішенні практичних завдань, власної думки та особистісного ставлення. Питання екзаменаційних білетів, що охоплюють увесь зміст програми з дисциплін, мають не тільки репродуктивний, а й проблемно-пошуковий характер.

Перед початком іспиту комісія ознайомлюється із наказом та супровідною документацією, розпаковує екзаменаційні білети й матеріали. Після представлення комісії студенти обирають білет із питаннями, отримують відповідні матеріали та готуються до відповіді. Один студент готується до відповіді не більше 45 хвилин.

Відповідь на фахово-мовний блок білету надається іноземною мовою. Під час відповіді помилки й неточності не виправляються, недоліки відповіді заносяться до протоколу. Відповідь на блок питань з літературознавства надається рідною мовою. Усі члени комісії слухають і оцінюють кожного

відповідаючого, задають додаткові й перевірочні питання. Закінчивши відповідь, студент здає усі нотатки й матеріали секретарю та чекає завершення іспиту.

Після відповіді останнього студента, комісія радиться щодо оцінювання кожного студента на основі індивідуально виставлених оцінок по кожному компоненту відповіді. Іспит закінчується оголошенням оцінок кожному студенту.

Загальний зміст комплексного кваліфікаційного екзамену

Комплексний іспит передбачає перевірку та оцінку сформованості у студентів мовної, комунікативної, мовленнєвої, країнознавчої, літературознавчої та професійної компетенції, наявності у студентів розвинених мовленнєвих навичок говоріння, письма, аудіювання та читання англійською мовою, ґрунтовних знань про мову і германське мовознавство й зарубіжну літературу, а також вмінь реалізовувати ці знання в майбутній професійній діяльності.

На іспиті студенти повинні продемонструвати вільне володіння першою іноземною мовою на базі лексичного запасу в обсязі програмних вимог рівня С1 (близько 4500 лексичних одиниць для вживання в продуктивних та близько 6000 для рецептивних видів мовленнєвої діяльності). Компетентісні вимоги до цього рівня володіння мовою такі:

- Студент може розуміти широкий спектр достатньо складних та об'ємних текстів і розпізнавати імпліцитне значення.
- Може висловлюватись швидко і спонтанно без помітних утруднень, пов'язаних з пошуком засобів вираження.
- Може ефективно і гнучко користуватись мовою у суспільному житті, навчанні та роботі.
- Може чітко, логічно, детально висловлюватись на складні теми, демонструючи свідоме володіння граматичними структурами, конекторами та зв'язними програмами висловлювання.

Студенти повинні також володіти орфоепічною, лексичною та граматичною нормами першої іноземної мови, вміти правильно реалізовувати цю норму в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях.

Для підтвердження професійної компетенції студент повинен продемонструвати достатньо високий рівень знань і умінь з теоретичних дисциплін (основ германістики, теоретичної фонетики, теоретичної граматики, лексикології, історії мови і стилістики), володіння базовою термінологією, вміння визначати, описувати та диференціювати мовні явища різними лінгвістичними методами.

Також студенти повинні демонструвати глибокі знання літератури зарубіжних країн, вміння критично оцінювати художні тексти, розбиратися в особливостях творів різних епох і жанрів. Літературно-критична компетенція також включає здатність співвідносити авторів і твори зі шкільною програмою середньої школи за роками навчання та вміння організувати навчальний процес на заняттях із зарубіжної літератури. Літературно-методична компетенція полягає у вмінні навчити учнів середньої школи літературі зарубіжних країн.

Організація і робота екзаменаційної комісії

Екзаменаційна комісія створюється щорічно для проведення атестації – комплексних екзаменів і захисту кваліфікаційних робіт та діє протягом календарного року як єдина для денної, заочної форм навчання та екстернату з кожної спеціальності.

До складу комісії входять викладачі випускаючих та профільних кафедр, провідні фахівці. Персональний склад ЕК затверджується ректором не пізніше ніж за місяць до початку роботи.

Графік роботи комісії затверджується ректором.

Регламент засідань ЕК встановлює її голова.

Рішення ЕК про оцінку кваліфікаційної роботи, а також про присвоєння випускнику освітнього рівня та кваліфікації, видачу йому документа про освіту і кваліфікацію приймається на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. Голос голови ЕК є вирішальним при однаковій кількості голосів.

Засідання ЕК протоколюються. У протоколи вносяться:

- оцінки складання комплексного кваліфікаційного екзамену;
- запитання до випускника з боку членів та голови ЕК;
- окремі думки членів ЕК;
- здобуті освітній рівень і кваліфікація;
- назва документа про освіту і кваліфікацію (з відзнакою чи без відзнаки), який видається випускнику;
- інші відомості.

Протоколи підписують голова та члени ЕК, які брали участь у засіданні. Результати захисту кваліфікаційних робіт визначаються оцінками "відмінно", "добре", "задовільно" та "незадовільно" та оцінки за 100-бальною системою ECTS та оголошуються того ж дня після оформлення протоколів засідання ЕК.

Після закінчення роботи ЕК голова складає звіт та подає його до навчального відділу. У звіті аналізується уміння випускників застосовувати знання при вирішенні виробничих проблемних ситуацій, недоліки в підготовці, рекомендації щодо вдосконалення навчального процесу. Звіти голів ЕК і результати комплексної атестації обговорюються на засіданні ради Інституту.

ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Дисципліни, що виносяться на комплексну атестацію

№ з/п	Шифр навчальної дисципліни за ОПП	Дисципліна, що виносяться на комплексну атестацію
1	ПП	Практика усного та писемного мовлення
2	ПП	Практична фонетика
3	ПП	Практична граматики
4	ПП	Теоретична фонетика
5	ПП	Історія англійської мови
6	ПП	Лексикологія англійської мови
7	ПП	Теоретична граматики
8	ПП	Стилістика англійської мови
9	ПП	Історія зарубіжної літератури
10	ВВП	Теорія літератури
11	ВВП	Методика викладання зарубіжної літератури в школі

Зразок білета комплексного кваліфікаційного екзамену

Завдання білета формуються на компетентнісних засадах та включають завдання, що поєднують виконання практичних задач із підведеним теоретичним підґрунтям та детальною експлікацією задіяних процесів та мовних і літературних явищ, які підлягають аналізу.

Типова картка із завданнями включає наступні компоненти:

Білет № 1

1. Read the given text and prepare to
  - read aloud and translate the highlighted part;
  - retell the text;
  - indicate linguo-stylistic features of the given text;
  - prepare to answer questions about the characters, events and opinions of the given text, express your own impression or opinion on the text's issues;
  - analyze the use of epithets in the text; explain their stylistic loading and elaboration of created images. Specify the structural, semantic and functional features of different types of epithets.
2. Визначте творчі пошуки та новаторські відкриття в європейській драматургії кінця ХІХ – початку ХХ ст. (на матеріалі одного з творів Дж.Б. Шоу). Поясніть особливості вивчення драматичних творів світової літератури в старших класах.

Зразок практичного завдання

Разом із білетом студент отримує картку з текстом, що підлягає опрацюванню, переказу, перекладу й аналізу. Тексти мають однаковий обсяг (до 3 000 знаків), беруться із творів художньої або публіцистичної літератури та пов'язані з тими проблемними темами, які містить білет. Таким чином, опрацювання цього тексту дозволяє оцінити сформованість усіх професійних компетентностей.

W. Edward Deming

By Gayle Shiraki

W. Edwards Deming was born in the state of Iowa in nineteen-hundred. His family soon moved to a small town in Wyoming. His family was very poor. As a child, he earned money for his family by working after school carrying wood and coal to a nearby hotel. This early experience had a lasting effect. It reportedly gave Mister Deming a deep sympathy for poor people and a bitter hatred of waste.

Mister Deming said that his parents believed in the importance of education, although his family did not have very much money. He was able to attend the University of Wyoming where he studied engineering. He earned a Masters' degree in mathematics and physics from the University of Colorado. He received a doctorate in physics from Yale University in nineteen-twenty-eight. After he graduated from Yale, Mister Deming worked as a federal government employee in Washington for several years. He later joined the Census Bureau as its chief mathmetician. He developed many new methods for collecting information about the population of the United States.

In nineteen-forty-seven, he was sent to Japan to help with population studies there. Japan was governed by an occupying force led by American General Douglas MacArthur in the first years after World War Two. One of General MacArthur's goals was to rebuild Japanese industry.

Mister Deming already was recognized for his knowledge about the operation of companies. During the war, he had developed a plan to train American engineers in ideas needed to improve production. Japanese industrial leaders were especially interested in learning his ideas. They knew that Japan lacked many natural resources. They believed that their country would be successful only if Japanese companies could sell goods on world markets. So, they invited Mister Deming to teach them his methods to produce the best-made goods possible.

In nineteen-fifty, Mister Deming taught for eight days in Japan. Eighty percent of Japan's top business and industrial leaders attended the classes. He told them that they could do a better job than American companies if they would try to fill the demands of people who buy their products. He discussed ways to produce goods that would not break or wear out easily. His main ideas became known as methods of quality control. In general, W Edwards Deming believed that managers who supervised workers - and not the workers - were responsible for most production problems. He said effective managers should spend most of their time setting goals for the company. He said managers should communicate with their workers. And he said cooperation, not competition, was important in a company.

Орієнтовні питання з дисциплін, винесених на атестацію

Практика усного та писемного мовлення

Риси особистості. Про себе. Інтереси молодих людей в англomовних країнах та Україні. Проблеми молодих людей в англomовних країнах та в Україні. Зовнішність та характер. Зовнішність мого друга.

Родинне життя. Родинні стосунки. Традиції одруження та вінчання в англomовних країнах та в Україні. Виховання дітей. Проблеми в родині. Сім'я, де один з батьків.

Студентське життя та навчання. Моє навчання в університеті. Шляхи та способи навчання. На уроці англійської мови. Мови світу. Робочий день студента. Відомі університети. Кембридж. Відомі університети. Оксфорд. Відомі університети. Гарвард. Вихідний день студента. Візит до театру.

Свій дім. Дома та ведення домашнього господарства в Україні. Умови життя. Всередині будинку. Студентський гуртожиток. Ведення домашнього господарства.

Географія й місцевість. Європейська країна, яку б я хотів відвідати. Похід на пікнік. На морському узбережжі. Рідне місто/ село. Відвідування цікавих місць міста Києва. Міське та сільське життя.

Їжа та кухня. Їжа та напої. Eating Звички харчування в англomовних країнах та в Україні. Різні типи закладів харчування в англomовних країнах та в Україні. Моя улюблена страва, рецепт. Улюблена їжа англійців. Улюблені напої англійців. Ресторани Лондона. Поведінка за столом.

Поїздки. Столиці. Поїздки літаком, морем, залізницею. Мандрівка на машині, велосипеді, „автостопом”. Вид транспорту, що найбільше мені подобається. Лондон. Нью-Йорк. Київ – столиця України.

Відпочинок і спорт. Літні та зимові види спорту. Спорт та ігри, які популярні в англomовних країнах. Олімпійські ігри.

Україна та українці. Географічне положення. Клімат. Довгий шлях до незалежності. Українські традиції та свята. Міста України. Відомі люди України.

Світ навколо нас. Природа та захист навколишнього середовища. Промисловість та сільське господарство. Проблеми захисту навколишнього середовища та їх вирішення. Охорона навколишнього середовища. Світовий екологічний Рух.

Ми ніколи не припиняємо вчитись. Система середньої освіти в Англії та Уельсі. Типи шкіл. Середня освіта в Україні. Проблеми виховання дітей. Дисципліна в школі.

Закон і злочин. Суди та судовий розгляд. Впровадження законів в життя в англomовних країнах та Україні. Права людини. Конституція України.

Політична система. Типи державного устрою країн. Вибори, політичні партії та рух. Останні національні та міжнародні політичні тенденції. Уряд англomовних країн та України. Структура політичної системи України та англomовних країн. Вибори, політичні партії та рух.

Вища освіта. Робота вчителя. Система вищої освіти в англomовних країнах та Україні. Student Студентське життя в британських та американських університетах. Міркування над досвідом вчителя. Головні (основні) риси хорошого вчителя. Класне керівництво. Проблеми дітей.

Практична і теоретична фонетика англійської мови

Звукова субстанція мови та способи її аналізу та опису. Фонетика як наука та її галузі. Фонетика і фонологія. Сучасні теорії навчання вимови згідно з методиками TEFL/ TESOL. Фонетична структура мови та її компоненти: звукова система, складоподіл, наголос, інтонація.

Варіанти англійської мови. Визначення типу вимови. Основні типи вимови англійської мови. Соціальні типи вимови. Проблема стандартної англійської мови (Standard English) та моделей англійської мови для міжкультурної комунікації. Вимовна норма та її кодифікація. «Прийнята вимова» (“RP/ BBC English”) як британський національний стандарт вимови.

Основні відмінності між RP і регіональними типами британської англійської. „Загальний американський” (“General American”) як вимовний стандарт американської англійської. Фонологічні та фонетичні аспекти загального американського типу вимови.

Особливості артикуляції та функціонування голосних. Теорія фонем як основа фонології. Аспекти і функції фонем. Класифікація англійських голосних фонем згідно стабільності артикуляції, позиції язика та губ, довготи звучання, характеру вимови наприкінці звуку. Голосні у зв'язному мовленні. Редукція голосних. Типи редукції.

Особливості артикуляції та функціонування приголосних. Принципи класифікації англійських приголосних згідно способу артикуляції, місця артикуляції, співвідношення голосу та шуму при вимові. Приголосні у зв'язному мовленні. Асиміляція. Напрямки асиміляції. Ступені асиміляції. Види асиміляції: модифікація місця перешкоди та активного органу вимовляння; зміни у роботі голосових зв'язок; зміна позиції губ, м'якого піднебіння, способу вибуху вибухових приголосних. Редукція сполучень приголосних (елізія). Необов'язкові випадки асиміляції у швидкому розмовному мовленні.

Складоподіл. Склад як невід'ємна частина слова. Типи складів у англійській мові. Теорії складкоутворення. Основні правила силабіфікації в англійській мові. Складоподіл у писемному мовленні.

Наголос. Тенденції наголошення слів. Типи словесного наголосу. Функції словесного наголосу. Моделі словесного наголосу. Варіації словесного наголосу. Ступені словесного наголосу. Позиція словесного наголосу. Слова з первинним (основним) та вторинним наголосом. Слова з двома первинними наголосами. Наголос у складних словах. Словесний наголос і ритм. Словорозрізнявальна функція наголосу. Наголос у реченні. Типи наголосу. Функції наголосу у реченні. Логічний наголос. Емфатичний наголос.

Просодична система англійської мови. Поняття „просодії”. Інтонація як комплексна єдність просодичних рис. Основні функції інтонації. Висота тону (звуку) як компонент інтонації. Термінальні тони. Шкали. Інтонаційна одиниця (tone-unit) як мінімальна одиниця опису інтонаційної структури. Структура інтонаційної моделі. Просодична функція словесного наголосу. Темп мовлення. Ритм. Фонетичні та фонологічні аспекти усного словесного комунікативного дискурсу.

Фоностилістика. Фоностилістика: надсинтаксичний рівень. Типи інтонаційних стилів. Фонетичні особливості інформаційного, академічного, публіцистичного, декламаційного та розмовного стилів.

Практична й теоретична граматики

Граматики як розділ мовної системи. Морфологія і синтаксис як розділи граматики, предмет теоретичної граматики, зв'язок теоретичної граматики з теоретичними дисциплінами, порівняння суті теоретичної граматики і практичної граматики. *Морфемна* структура слова: визначення морфеми і слова, традиційна класифікація морфем, дистрибутивні типи морфем.

Основні граматичні поняття. Частини мови в сучасній англійській мові. Категоріальна структура слова: граматична категорія, граматичне значення, граматична форма (аналітична і синтетична), граматична опозиція.

Класифікація частин мови. Різні підходи до класифікацій. Повнозначні частини мови. Службові частини мови. Критерії приналежності до певної частини мови: семантичний, формальний, функціональний.

Повнозначні частини мови. Іменник. Загальні риси повнозначних частин мови. Іменник як повнозначна частина мови: лексико-граматичне значення іменника, формальні ознаки, функціональні ознаки. Категорія роду. Проблема визначення роду. Категорія відмінка. Граматична опозиція категорії відмінка. Теорії відмінка англійської мови. Семантичні типи присвійного відмінка. Категорія числа. Граматична опозиція категорії числа (однина – множина). Продуктивні і непродуктивні способи вираження граматичної опозиції. Явище лексикалізації множини. Абсолютна однина (*singularia tantum*) і абсолютна множина (*pluralia tantum*).

Дієслово. Час і аспект як граматичні категорії дієслова. Дієслово як повнозначна частина мови. Система граматичних категорій. Категорія часу. Категорія базового часу і проспекта. Нейтралізація майбутнього часу. Засоби вираження часу/часових відносин (морфологічні, синтаксичні, лексичні). Функціональна транспозиція граматичних часових форм. Категорія аспекта. Аспект як вираження характеру дії, загальний, тривалий і перфектний аспекти, аспектна категорія розвитку, аспектна категорія ретроспекта. Різні способи вираження характеру дії (власне дієслівна форма, граматична структура, лексичні засоби). Часткові аспекти: початок дії (*the ingressive character of the action*), завершення дії (*the terminative character of the action*), однократна дія (*actions of single occurrence*), частотна дія (*frequentative character of the action*). Функціональна транспозиція у вираженні аспекта.

Категорії стану і способу в системі дієслів англійської мови.

Категорія стану дієслів. Граматична опозиція активного і пасивного станів. Розрізнення форм пасивного стану (пасивна дія, дієслівний присудок) і активного стану (стан об'єкта, складений іменний присудок), ідентичних за формою. Проміжні стани (зворотний, взаємний, середній). Граматичні структури, що виражають середній стан. Граматична опозиція «прямий спосіб – непрямий спосіб». Дійсний спосіб, наказовий спосіб, умовний спосіб. Умовного способу як система умовного способу I, умовного способу II, умовного способу III, умовного способу IV.

Словосполучення як найменша синтаксична одиниця.

Загальна характеристика синтаксиса. Основні синтаксичні поняття. Синтаксична одиниця. Синтаксичне значення. Синтаксична форма. Синтаксична функція. Синтаксична позиція. Синтаксичні зв'язки. Типи синтаксичних зв'язків: сурядний, підрядний, предикативний.

Визначення словосполучення. Порівняння словосполучення і речення.

Класифікація словосполучень. Сурядні словосполучення. Підрядні словосполучення. Предикативні словосполучення. Іменникові підрядні словосполучення. Примодифікація, постмодифікація, змішана модифікація.

Дієслівні підрядні словосполучення. Іменна комплементация, адвербіальна комплементация, змішана комплементация. Прикметникові, займенникові, прислівникові підрядні словосполучення.

Просте речення як моно предикативна конструкція.

Просте речення – конструкція з одним предикативним центром. Класифікація простих речень за комунікативним типом, за структурою.

Комунікативні типи речень. Структурні типи речень. Двоскладні і односкладні. Неповні (еліптичні) речення. Порядок слів у реченні: прямий і зворотний.

Актуальне членування речень: пряме і непряме. Тема і рема, проміжний компонент (transition). Мовні засоби, які зумовлюють непряме актуальне членування: порядок слів, there-конструкції, it-конструкції, протиставні конструкції, артиклі/детермінанти, підсилювальні частки.

Складносурядне речення і типи сурядного зв'язку.

Загальна характеристика складносурядного речення як поліпредикативної структури. Типи сурядного зв'язку: єднальний, розділовий, протиставний, причинно-наслідковий. Сурядні сполучники і сурядні адвербіальні слова.

Сильний і слабкий сурядний зв'язок. Сурядний зв'язок як діагностична модель для визначення підрядного зв'язку. Відкриті і закриті сурядні конструкції.

Складнопідрядне речення як поліпредикативна конструкція.

Загальна характеристика складнопідрядних речень. Головне кюз та підрядне речення. Синдетичний і асиндетичний зв'язок. Різні підходи до класифікації складнопідрядних речень: функціональний принцип і категоріальний принцип.

Характеристика підрядних речень із функцією підмета. Характеристика підрядних предикативних речень. Характеристика підрядних додаткових речень. Характеристика підрядних означальних речень. Характеристика підрядних обставинних речень.

Історія англійської мови

Основні поняття історії англійської мови. Синхронія і діахронія. Діахронічні зміни та динаміка синхронії. Основи періодизації історії англійської мови. Класифікація сучасних германських мов. Порівняльно-історичний метод. Співвідношення германського та індоєвропейського консонантизму. Перший пересув приголосних.

Фонетичний лад англійської мови давнього періоду. Фонетичний лад англійської мови давнього періоду. Основні риси давньоанглійської фонологічної системи. Довгота як релевантна ознака голосних і приголосних фонем. Особливості генези давньоанглійського вокалізму і консонантизму. Загальна характеристика ненаголошеного вокалізму. Система давньоанглійського наголошеного вокалізму. Фонематичний статус коротких дифтонгів. Структура давньоанглійських дифтонгів. Переломлення як дифтонгізація монофтонгів; палаталізація голосних під впливом палаталізованих приголосних. Палатальний умлаут. Фонологічна сутність усіх асимілятивних явищ давньоанглійського наголошеного вокалізму. Кількісні зміни голосних у кінці періоду. Морфологічні наслідки кількісних змін. Система давньоанглійського консонантизму. Шумні приголосні. Сонорні приголосні.

Асимілятивні явища в системі консонантизму. Зміни в системі давньоанглійського консонантизму в кінці періоду. Асибіляція. Поява аффрикат та глухої щілинної. Зникнення палаталізованих фонем.

Словниковий склад англійської мови давнього періоду. Етимологічна характеристика давньоанглійської лексики. Запозичена лексика англійської мови давнього періоду. Латинські запозичення. Кельтські запозичення. Скандинавські запозичення в англійській мові в кінці давньоанглійського періоду.

Граматична система давньоанглійського періоду.

Іменник. Граматичні категорії роду, числа, відмінка. Чотиривідмінкова система іменників англійської мови давнього періоду. Сильна та слабка відміна іменників. Кореневі основи. Прикметник. Займенник. Особові займенники. Граматичні категорії особи, числа, відмінка. Суплетивність. Дієслово. Морфологічна класифікація дієслова за способом утворення форм. Чотири основні форми сильних дієслів. Сім класів сильних дієслів. Три основні форми слабких дієслів. Три класи слабких дієслів. Претерито-презентні дієслова. Граматичні категорії дієслова. Проблема граматичної категорії виду. Зародження аналітичних форм дієслова. Синтаксичний лад англійської мови давнього періоду. Синтаксис складного речення. Полісемантизм сполучників як особливість давньоанглійського синтаксису.

Зміни у словниковому складі англійської мови у середньоанглійський період. Норманське завоювання (1066 р.) і передумови формування англійської нації в кінці XIV ст. Мовна ситуація в Англії в XI-XIII ст. після норманського завоювання. Середньоанглійські діалекти та їх основні характеристики. Порівняльна характеристика давньоанглійських і середньоанглійських діалектів. Скандинавські запозичення (X-XII ст.) та їх історична обумовленість. Французькі запозичення та їх специфіка.

Розвиток фонетичної системи англійської мови у середньоанглійський період. Історичні зміни в наголошеному вокалізмі. Діахронічна рухливість довгого вокалізму та відносна стабільність короткого вокалізму. Розвиток давньоанглійських фонем [a], [a:], [æ], [y], [y:] за діалектами в середньоанглійському періоді. Зміна кількості голосного в середньоанглійському періоді. Фонологічна сутність якісних і кількісних змін середньоанглійського періоду. Порушення симетрії короткого та довгого вокалізму. Система коротких і довгих монофтонгів в кінці періоду. Зміни в системі середньоанглійських дифтонгів та їх фонологічна сутність. Консерватизм англійської системи приголосних. Вокалізація, збільшення кількості щілинних.

Зміни граматичної системи англійської мови у середньоанглійський період. Зміни морфологічної будови англійської мови в бік її аналітизації та основні причини цих змін. Зміни в системі іменника. Зміна дієслів та витіснення давального відмінка як прояв цього процесу. Зміни в системі займенників. Виникнення означеного артикля та формування системи артиклів в англійській мові середнього періоду. Зміни в системі присвійних займенників. Зміни в системі дієслова. Перехід до трьох основ. Становлення та розвиток модальної семантики. Зміни в дієслівній парадигмі та основні типи розвитку видо-часових

аналітичних форм. Розвиток дієслівних граматичних категорій особи, числа, часу, способу, стану. Граматична категорія часу. Синтаксичні джерела аналітичної форми пасивного стану. Зміни в категорії “перехідності/неперехідності”. Поява нових граматичних категорій у дієслові та їх розвиток. Граматична категорія перфекта. Граматична категорія виду. Розвиток дієслівних рис віддієслівного іменника. Загальний розвиток словосполучення. Встановлення порядку головних членів простого речення. Розвиток членів речення. Зникнення неповних речень.

Зміни у словниковому складі, фонетичній та граматичній системах англійської мови у новоанглійський період. Національні і територіальні варіанти англійської мови. Англійська мова в США та проблема “американської мови”. Основні фонетичні, лексичні та граматичні особливості. Орфографія в США. Англійська мова в Канаді, Австралії та Новій Зеландії. Зміни голосних в новоанглійському періоді. “Великий Зсув Голосних” (The Great Vowel Shift). Кількість голосного як його фонетична ознака. Зміна алфавітного читання літер. Поява дифтонгів. Кількісні зміни монофтонгів в новоанглійському періоді. Фонологічна сутність усіх змін в англійському консонантизмі. Система приголосних фонем сучасної англійської мови. Подальші зміни морфологічної будови англійської мови в бік її аналітизації. Зміна форми займенника 2-ї особи множини. Зміни в дієслівній парадигмі та основні типи розвитку видо-часових аналітичних форм. Розвиток граматичного значення перфекта в англійській мові нового періоду. Розвиток дієслівних рис віддієслівного іменника. Взаємозв’язок змін у синтаксичній будові англійської мови і змін у морфологічній будові. Загальний розвиток словосполучення. Зростання ролі прийменникових сполучень. Встановлення порядку головних членів простого речення. Зникнення неповних речень.

Лексикологія англійської мови

Етимологічна характеристика словникового складу сучасної англійської мови. Роль запозичень у поповненні словникового складу англійської мови. Причини запозичень. Мови-джерела запозичень. Шляхи і форми запозичень. Проблеми асиміляції запозичень. Статус запозичених та суто англійських слів у системі мови. Типологія запозичених мовних одиниць. Інтернаціональна лексика в англійській мові. Адаптивність системи словникового складу.

Морфологічна структура слова в англійській мові. Типи морфем. Морфологічна класифікація слів англійської мови. Труднощі й спірні питання морфемного аналізу англійського слова.

Словотворення сучасної англійської мови. Похідні слова. Словоскладання. Словотворчі моделі сучасної англійської мови. Проблеми продуктивності словотвору. Продуктивність моделі. Основні відмінності між морфемним і словотворчим аналізом.

Семантична структура слів англійської мови. Проблема значення слова. Аспекти і типи значення. Діахронічний і синхронічний підходи до вивчення значення слова. Причини, типи й функції семантичних змін. Проблема полісемії та омонімії в англійській мові. Різні системи класифікації омонімів.

Контекстуально вільні та контекстуально зумовлені значення. Роль лінгвального і екстралінгвального контексту у виявленні значення слова.

Системний характер англійського словникового складу. Загальна характеристика словникового складу англійської мови. Стилїстична диференціація словникового складу англійської мови. Особливості термінології в англійській мові. Проблеми новотворів. Евфемізми.

Парадигматичні зв'язки в англійській мові. Сучасні методи семантичного аналізу. Принципи угруповань слів. Прояв системного характеру мови на рівні лексико-семантичного поля, тематичної групи, гіперо-гіпонімічних рядів. Основні характеристики семантичного поля, фактори, що визначають його специфіку. Проблеми синонімічних і антонімічних стосунків в англійській лексиці.

Синтагматичні зв'язки в англійській мові. Проблеми валентності й сполучуваності англійської лексики. Граматична (структурна) і лексична (семантична) сполучуваність. Слова і словосполучення. Вільні і сталі словосполучення в англійській мові. Характеристика вільних словосполучень. Проблема визначення, критерії і засоби їх виділення в мовленні.

Основні проблеми англійської фразеології. Становлення фразеології як науки. Стійкі (непродуктивні) словосполучення. Критерії виокремлення фразеологічних одиниць з інших типів словосполучень. Різні визначення і системи класифікації фразеологічних одиниць в англійській мові. Класифікації фразеологічних одиниць за В. В. Виноградовим, Н. М. Амосовою, О. В. Кунїним.

Поняття варіанту і діалекту. Англійська мова поза межами Великої Британії. Особливості лексики й фразеології регіональних варіантів англійської мови. Регіональна та соціальна варіативність мови за територіально-діалектними ознаками. Соціолінгвістичний аспект слова. Діалектизми. Соціолект. Ідіолект.

Теоретичні основи сучасної **англійської лексикографії**. Зв'язок лексикології з лексикографією. Задачі і проблеми лексикографії. Історія розвитку британської та американської лексикографії. Типи і характеристика англійських словників. Корпусна лінгвістика. Проблеми корпусного аналізу.

Стилїстика англійської мови

Стилїстична фонографеміка. Загальна характеристика засобів стилїстичної фонографеміки у сучасній англійській мові. Їх використання у різних стилях і жанрах. Фонетичні (алїтерація, асонанс, звукопис, евфонія), графофонетичні (засоби виділення речення чи його частини, засоби виділення окремого слова чи словосполучення) та графічні засоби стилїстики (сегментація, графічна модель тексту, граф, опис тощо). Виконавські та авторські засоби стилїстичної фонографеміки. Пунктуація як стилїстичний прийом. Графічна образність. Фонетичне мотивування та фонетична варіативність у контексті стилїстики.

Стилїстичне значення. Визначення стилїстичного значення; Стилїстичне забарвлення в системі мови та його компоненти; Стилїстичне забарвлення в контексті; Конотативне значення.

Словниковий склад англійської мови в стилістичному аспекті. Стилістична парадигматика: тематичні групи, тематичні та синонімічні ряди; Стилістичний потенціал синонімії мовної та контекстуальної;

Стилістична морфологія. Загальна характеристика засобів стилістичної морфології у сучасній англійській мові. Поняття виражальних засобів і стилістичних прийомів у морфології. Стилістичне використання іменників, дієслів, прикметників, займенників і прислівників у їх інваріантних та категоріальних значеннях.

Стилістичний синтаксис. Загальна характеристика засобів стилістичного синтаксису у сучасній англійській мові. Стилістичні моделі як ресурси стилістичного синтаксису. Синтаксична синонімія. Стилістично значущі трансформації синтаксичних одиниць: редукція вихідної моделі (еліпсис, умовчання, номінативні речення, безсполучниковий зв'язок), розширення вихідної моделі (полісиндетон, включення додаткових елементів), зміна порядку компонентів вихідної моделі (інверсія, дистантність, обособлення). Основні механізми створення синтаксичних стилістичних прийомів. Типологія та критерії класифікації синтаксичних стилістичних прийомів: взаємодія синтаксичних конструкцій (паралелізм, хіазм, анафора, епіфора), транспозиція засобів синтаксичного зв'язку (парцеляція, сурядність замість підрядності).

Стилістична семасіологія. Загальна характеристика та лінгвостилістичні класифікації тропеїки сучасної англійської мови. Критерії класифікації тропів та фігур у різних лінгвостилістичних парадигмах. Фігури заміщення (фігури кількості: гіпербола, мейози, літота; фігури якості: метафора, метонімія, іронія) та фігури суміщення (фігури тотожності: образне порівняння, стилістичні синоніми у мовленні; фігури протилежності: антитеза, оксиморон; фігури нерівності: наростання, розрядка, зевгма). Стилістичний статус епітету. Метафора та образність. Традиційна теорія образності. Основні аспекти образу (референційний, естетико-концептуальний, емотивний, евристичний, інтенційний, сугестивний, синергетичний). Ключові напрями у вивченні метафори в контексті традиції (субституційний, порівняльний, інтеракціональний, психологічний, семантичний підходи) і сучасності (когнітивний, дискурсивний підходи). Когнітивна, вербальна та поетична (художня) сутність метафори. Розщеплення та призупинка метафоричної референції. Складники процесу метафоризації: еволюція поглядів. Конститутивні риси метафори (категоріальний зсув, антропоцентричність, стереоскопічність, емотивність, енігматичність, іконічність) та її основні функції (евристична, моделювальна, характеризуюча тощо). Структурна і функціональна типології словесних метафор.

Система функціональних стилів у сучасній англійській мові. Різні підходи до класифікації стилів; Визначення функціонального стилю; Характеристика функціональних стилів.

Стилістика тексту. Текст як одиниця найвищого рівня мови; Текст як одиниця усної та писемної комунікації; Текстові ознаки та категорії; Класифікація текстів з різних позицій функціональних стилів, композиційних форм та жанрів; Реалізація стилістичних засобів в різних типах мовлення.

Історія зарубіжної літератури

1. Загальна характеристика та періодизація античної літератури.
2. Історична основа, проблематика, система образів, художні особливості «Іліади» Гомера. Гомерівське питання.
3. Еллінська лірика, її провідні жанри, особливості творчості одного з ліриків.
4. Загальна характеристика творчості «батька трагедії» Есхіла. Проблематика, система образів, літературне відлуння трагедії «Прометей прикутий».
5. Творча історія, проблематика, система образів, літературне відлуння (Котляревський) «Енеїди» Вергілія. Порівняння «Енеїди» і поем Гомера.
6. Французький героїчний епос (на прикладі «Пісні про Роланда»).
7. Лицарський роман як жанр середньовічної літератури. Визначити художні особливості «Роману про Трістана та Ізольду», його літературне відлуння.
8. Поема Данте Аліґ'єрі «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез середньовічної культури.
9. Роман Сервантеса «Дон Кіхот» як пародію на лицарські романи та трагікомічну епопею іспанського життя. Значення твору для розвитку нової європейської прози.
10. Жанрові різновиди драматургії В. Шекспіра. Ідейно-художню своєрідність трагедії «Гамлет».
11. Загальна характеристика бароко як літературного напрямку XVII ст. (на прикладі філософської драми Кальдерона «Життя – це сон»).
12. Загальна характеристика класицизму як літературного напрямку XVII ст. (на прикладі комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич»).
13. Загальна характеристика шахрайського роману і його вплив на розвиток жанру роману в світовій літературі.
14. Втілення художньо-естетичних принципів класицизму в творчості драматургів (на прикладі творів П. Корнеля «Сид» або Ж. Расіна «Федра»).
15. Просвітництво як ідейний рух, визначити комплекс його ідей, основні ознаки всесвітньої літератури цієї доби.
16. «Робінзон Крузо» Д. Дефо як реалістичний просвітницький роман.
17. Творча історія, проблематика та система образів сатирико-алегоричного роману Дж. Свіфта «Мандрі Гулівера».
18. Ідейно-художні особливості творчості Вольтера. Загальна характеристика філософської повісті «Простак».
19. Загальна характеристика драматургії Ф. Шіллера (на матеріалі творів «Вільгельм Телль» або «Розбійники»).
20. Творча історія, проблематика та система образів філософської трагедії Й. В. Гете «Фауст».
21. Загальна характеристика літератури доби романтизму, її основні течії.
22. Особливості творчості Е. Т. А. Гофмана (на матеріалі конкретних творів).
23. Загальна характеристика творчості Дж. Байрона (на матеріалі творів «Паломництво Чальд-Гарольда» або «Мазепа»).
24. Історичний роман як жанр літератури романтизму (на матеріалі роману В. Скотта «Айвенго»).

25. Особливості російської літератури доби романтизму (на матеріалі творів В.А. Жуковського, О.С. Пушкіна або М. Лермонтова).
26. Загальна характеристика творчості Е. А. По (на матеріалі поезії «Крук», новел «Золотий жук» або «Вбивство на вулиці Морг»).
27. Загальна характеристика реалізму як літературного напрямку XIX століття.
28. Специфіка англійського реалізму та її втілення у творчості Ч.Діккенса (на матеріалі конкретних творів).
29. Особливості «дамської» версії англійського реалістичного роману (на матеріалі творів сестер Бронте).
30. Ідейно-художня своєрідність французького реалістичного роману (на матеріалі творів Стендаля або О. де Бальзака – за вибором студента).
31. Творча історія «Людської комедії» О. де Бальзака, своєрідність структурної побудови, ключові твори.
32. Ідейно-художня своєрідність російського реалістичного роману (на матеріалі творів Л.М. Толстого або Ф.М. Достоевського).
33. Проблема «зайвої людини» в творчості російських письменників XIX століття.
34. Специфіка американського реалізму та творчість Марка Твена (на матеріалі романів «Пригоди Тома Сойєра» та «Пригоди Гекльберрі Фінна»).
35. Постулати теорії естетизму О. Уайльда та їхньої інтерпретації в романі «Портрет Доріана Грея».
36. Модерністські напрями і течії в поезії кінця XIX – початку XX століття.
37. Проблематика комедії Б. Шоу «Пігмаліон» та її співвіднесеність з давньогрецьким міфом. Визначити новаторські відкриття Б. Шоу-драматурга.
38. Творчі пошуки та новаторські відкриття в драматургії кінця XIX — початку XX ст. (на матеріалі одного з творів Б.Шоу).
39. Поняття про символізм у європейській літературі кінця XIX століття та його філософсько-естетичні засади.
40. Загальна характеристика «срібної доби» російської поезії: її провідні напрями, течії та художні здобутки.
41. Поняття про акмеїзм, його естетичні засади та художні здобутки представників цієї течії (на матеріалі творчості А. Ахматової).
42. Поняття про футуризм, його естетичні засади та експериментаторство в царині поезії.
43. Авангардистські течії у мистецтві й літературі XX століття.
44. Нові засоби зображення внутрішнього світу людини у модерністській прозі XX століття. «Потік свідомості» у творчості М. Пруста і Дж. Джойса.
45. Теорія «епічного театру» та її основні положення в творчості Б. Брехта (на прикладі однієї з драм Б. Брехта за вибором студента).
46. Своєрідність світобачення та його художнє втілення в оповіданні Ф. Кафки «Перевтілення».
47. Проблематика роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита» та традиції світової літератури у ньому.
48. Вплив філософії екзистенціалізму на розвиток світової літератури. Проблеми вибору в творах Ж. П. Сартра та А. Камю.

49. Символіка змісту та образів філософської повісті-притчі Е.Хемінгуея «Старий і море».
50. Латиноамериканський роман, його генеза та особливості поетики. Творчість Г. Гарсія Маркеса як яскравого представника латиноамериканської літератури.

Методика викладання зарубіжної літератури в школі

1. Методологічні основи викладання зарубіжної літератури в школі.
2. Основні принципи вивчення зарубіжної літератури в школі.
3. Доведіть важливість принципу вивчення художнього твору в єдності змісту та форми.
4. Метод творчого читання у роботі вчителя-словесника.
5. Метод евристичної бесіди у роботі вчителя-словесника.
6. Дослідницький метод у роботі вчителя-словесника.
7. Наведіть приклад ефективного застосування дослідницького методу на уроці.
8. Репродуктивний метод у роботі вчителя-словесника.
9. Творчий характер уроку зарубіжної літератури.
10. Підготовка до сприйняття художнього твору.
11. Сприйняття художнього твору у школі. Слов'я вчителя на етапі підготовки до сприйняття художнього твору/
12. Підготовка до аналізу художнього твору у школі.
13. Аналіз як необхідний етап вивчення літературного твору. Система запитань, спрямована на аналіз художнього твору
14. Особливості вивчення життя і творчості письменника в середніх класах.
15. Особливості вивчення життя і творчості письменника в старших класах.
16. Шлях аналізу “услід за автором” та його реалізація на уроці літератури.
17. Пообразний шлях аналізу і його реалізація при вивченні художнього твору.
18. Наведіть приклад навчальної ситуації уроку, де використовується пообразний шлях аналізу художнього твору.
19. Проблемно-тематичний шлях аналізу та його реалізація при вивченні художнього твору.
20. Заключні заняття при вивченні художнього твору.
21. Особливості вивчення епічних творів у школі.
22. Особливості вивчення драматичних творів зарубіжної літератури.
23. Особливості вивчення ліричних творів зарубіжної літератури.
24. Структура уроку літератури.
25. Основні напрямки у роботі з розвитку мовлення учнів на заняттях з зарубіжної літератури.
26. Теорія літератури та її значення у шкільній літературній освіті.
27. Організація позакласного читання школярів.
28. Специфіка вивчення творів зарубіжної літератури.
29. Проаналізуйте чинні програми із зарубіжної літератури і визначте, якої підготовки потребує вчитель-словесник.
30. Наочність та технічні засоби навчання на уроках зарубіжної літератури.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

При виставленні підсумкової оцінки за державний іспит усі складові питання вважаються рівноцінними. Кожен вид роботи оцінюється за 100-бальним рейтингом, який узгоджується з 4-бальною національною шкалою («5» - відмінно, «4» - добре, «3» - задовільно, «2» - незадовільно).

Кожен екзаменатор веде протокол оцінювання, робить нотатки помилок студента під час відповіді та виставляє оцінку за кожен компонент білета. Під час відповіді екзаменатори не зобов'язані вказувати на помилки студента, але можуть виправляти ті помилки, які унеможливають успішну відповідь. Після відповідей студентів державна екзаменаційна комісія зводить до середнього арифметичного індивідуальні оцінки кожного члена комісії та виводить загальний рейтинг за відповіді на усі три питання. Оцінка за іспит є колегіальним рішенням усіх членів на підставі обчислених рейтингів.

При узагальненні оцінювання відповідей на екзамені члени комісії користуються такими вимогами й критеріями:

Підсумкова кількість балів (max – 100)	за національною шкалою	Рейтинг ECTS	Критерії оцінювання
90-100	відмінно	A	оцінку “відмінно” отримує студент, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання програмового матеріалу, вільно володіє спеціальною термінологією, викладає матеріал послідовно, правильно застосовує теоретичні знання з усіх фахових дисциплін для розв’язання практичних завдань; уміє розробляти методику вирішення дослідницьких проблем, використовуючи при цьому новітні досягнення мовознавства і літературознавства;
82-89	добре	B	Відповідь демонструє всебічні, систематичні й глибокі знання програмового матеріалу, вільне володіння спеціальною термінологією, матеріал викладено послідовно, із застосуванням теоретичних знань з різних дисциплін для розв’язання практичних завдань; припускається 1-2 неточності у викладенні матеріалу, які не призводять до помилкових висновків і рішень
75-81	добре	C	оцінку “добре” отримує студент, який достатньо розкриває основний зміст теоретичних питань, володіє навичками лінгвістичного й літературознавчого аналізу, вміє теоретично обґрунтувати й застосувати набуті знання з мовознавства і літературознавства; правильно використовує професійну термінологію, не допускає у відповіді грубих помилок; можливі 3-4 неточності у використанні спеціальної термінології, несуттєві помилки у висновках, узагальненнях, які не спотворюють зміст відповіді

66-74	задовільно	Д	оцінку “задовільно” отримує студент, який в основному правильно відповідає на питання, але викладає матеріал неповно, не завжди послідовно; відчуває певні труднощі у застосуванні теоретичного матеріалу для виконання практичних завдань; помиляється в застосуванні професійної термінології
60-65	задовільно	Е	оцінку “задовільно” отримує студент, який коротко, схематично, але в основному правильно відповідає на питання; викладає матеріал неповно, не завжди послідовно; відчуває певні труднощі у застосуванні теоретичного матеріалу для виконання практичних завдань; помиляється в застосуванні професійної термінології
35-59	незадовільно	FX	оцінку “незадовільно” отримує студент, який не може розкрити основний зміст теоретичних питань, не володіє навичками застосування набутих знань для виконання практичних завдань; не володіє професійною термінологією; допускає грубі помилки в остаточних висновках

Методичне забезпечення комплексної атестації

Методичні матеріали мають забезпечити самостійну роботу студента з підготовки до комплексної атестації.

Методичні матеріали розробляються випускаючими кафедрами, розглядаються і затверджуються вченою радою Інституту.

Документи про освіту та кваліфікацію

Здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”, які успішно пройшли атестацію, отримують диплом про здобуття відповідного рівня вищої освіти за відповідним напрямом підготовки та кваліфікації бакалавра.

Студентам, які мають не менше 75% відмінних оцінок з усіх навчальних дисциплін і практичної підготовки, оцінки "добре" з інших дисциплін та оцінки "відмінно" за результатами атестації, видається диплом з відзнакою.

Студенти, які отримали незадовільну оцінку при складанні комплексного екзамену, відрховуються з Університету та одержують академічні довідки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Практика усного й писемного мовлення

1. Практический курс английского языка: 1 курс: Учебник для студентов пед. вузов / Под редакцией В.Д. Аракина. - 5-е изд., испр.: Гуманитарный изд. центр ВЛАДОС, 2001. - 544 с., ил.
2. Практический курс английского языка: 2 курс: Учебник для студентов пед. вузов / Под редакцией В.Д. Аракина. - 5-е изд., испр.: Гуманитарный изд. центр ВЛАДОС, 2001. - 548 с., ил.
3. Практический курс английского языка: 3 курс: Учебник для студентов пед. вузов / Под редакцией В.Д. Аракина. - 5-е изд., испр.: Гуманитарный изд. центр ВЛАДОС, 2002. - 504 с., ил.
4. Тучина Н.В., Меркулова Т.К., Кузьмина В.С. Speak English with Pleasure / За ред. Луизи Грин (Велика Британія), Кіри О. Янсон (США). – 2-ге вид., виправлене. – Х.: Торсінг, 2002. – 288 с.
5. Murphy Raymond grammar in use: a self-study reference and practice book for intermediate students, with answers. - New York: Cambridge University Press. 1998. - 328 p.
6. Murphy Raymond grammar in use: a self-study reference and practice book for intermediate students, with answers. - New York: Cambridge University Press. 1998. - 328 p.
7. Nuttall, C. Teaching Reading Skills in a Foreign Language. Macmillan Heinemann, 2000.

Практична й теоретична фонетика

1. Борисова Л.В., Метлюк А.А. Теоретическая фонетика. – Минск, 1980.
2. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка. – М., 1984.
3. Теоретическая фонетика английского языка: Учеб. для студентов ин.-тов и фак. иностр. яз. / М.А. Соколова, К.П. Гинтовт, И.С. Тихонова, Р.М. Тихонова. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1996. – 286 с.
4. Парашук В.Ю. Теоретична фонетика англійської мови: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – с.

Практична й теоретична граматики

1. Burlakova V.V. Contribution of English and American Linguists to the theory of phrase.- М., 1971.
2. Бархударов Л.С. Очерки по морфологии современного английского языка.- М., 1975.
3. Бурлакова В.В. Синтаксические структуры современного английского языка.- М., 1984.
4. Каушанская В.Л. Грамматика английского языка: Пособие для студентов пед. институтов и университетов.– 7-е изд.– М., 2000.

5. Качалова К.Н., Израилевич Е.Е. Практическая грамматика английского языка.– М.: Юнвест Лист, 1998.
6. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови: Навч. посібник.–Вінниця: Нова Книга, 2003.
7. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов: Навчальний посібник.– Вінниця: Нова Книга, 2003.
8. Паращук В.Ю., Грицюк Л.Ф. Практикум з граматики англійської мови: Навчальний посібник для студентів старших курсів факультетів іноземних мов, спеціальність «англійська мова».– 1-е видання.– Вінниця: Нова Книга, 2002.

Історія англійської мови

1. Верба Л.Г. Історія англійської мови. Вінниця, 2004.
- 2.Иванова И.П., Чахоян Л.П. История английского языка. – М.: Высш.шк., 1976.
3. Plyish V.A. History of the English Language. L., “Prosveshcheniye”, 1973.
- 4.Rastorgueva T.A. A History of English., M., “Vysšaja škola”, 1983.
- 5.Shakhrai O.V. The ABC of English Historical Grammar. (Phonetics and Morphology). Kiev, “Radyanska škola”, 1971.

Лексикологія англійської мови

1. Лексикология английского языка : [учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз.] / Р. С. Гинзбург, С. С. Хидекель, Г. Ю. Князева и А. А. Санкин. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Высш. школа, 1979. – 269 с.
2. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови : [підруч. для ін-тів і фак. інозем. мов] / Микола Іванович Мостовий. – Харків : Основа, 1993. – 255 с.
3. Харитончик З. А. Лексикология английского языка / Зинаида Андреевна Харитончик. – Минск : Вышэйшая школа, 1992. – 229 с.
4. Arnold I. V. The English Word. Лексикология современного английского языка : [учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз.] / Ирина Владимировна Арнольд. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Высш. шк., 1986. – 295 с.
5. Babel. The Language Magazine [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.babelzine.com/>
6. Ganetska L. V. Lexi-Maker: Modern English Lexicology in Tables, Figures and Exercises / Людмила Васильевна Ганецкая. – К. : Ленвіт, 2004. – 96 с.
7. Nørgaard N. Key Terms in Stylistics / N. Nørgaard, B. Busse, R. Montoro. – L., N. Y. : Continuum, 2010. – 288 p.
8. Rayevska N. M. English Lexicology / Наталия Николаевна Раевская. – К. : Вища школа, 1979. – 303 с.

Стилістика англійської мови

- 1.Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. (Стилистика декодирования). – Л.: Просвещение, 1981.
2. Воробьёва О.П. Текстовые категории и фактор адресата. – К.: Вища школа, 1993.

3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
4. Долинин К.А. Интерпретация текста. – М.: Просвещение, 1985.
5. Кухаренко В.А. Интерпретация текста. – Одеса: Латстар, 2002.
6. Новое в зарубежной лингвистике. Вып. IX: Лингвостилистика. – М.: Просвещение, 1980.
7. Стилистика английского языка / Мороховский А.Н., Воробьёва О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В. – К.: Вища школа, 1991.
8. Galperin I.R. Stylistics. – М.: Высшая школа, 1981.

Зарубіжна література

1. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література. – К.: Либідь, 2001.
2. Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О. Висоцької. — Вінниця: Нова книга, 2003. — 464 с.
3. Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. — К.: Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2005. — 382 с.
4. Ковбасенко Ю.І. Антична література. Навчальний посібник. – К.: КУБГ, 2010.
5. Ковбасенко Ю.І. Література Середньовіччя. – К.: КМПУ, 2009.
6. Ковбасенко Ю.І. Література Просвітництва // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури. — 2001. — № 1.
7. Денисова Т.Н. Американська література ХХ століття. – К., 2002.
8. Зарубежная литература XX века: Учебн. для вузов / Под ред. Л.Г.Андреева. – М., 2004.
9. Зарубежная литература конца XIX-начала XX века: учебное пособие для студентов высш.учебн.заведений/ Под ред. В.М. Толмачева. – М.: Академия, 2003.
10. История западноевропейской литературы. XIX век. Англия / Под ред. Л.В. Сидорченко, И.И. Буровой. – М., СПб, 2004.

Художні тексти

1. Гомер. Іліада.
2. Есхіл. Прометей прикутий.
3. Вергілій. Енеїда.
4. Пісня про Роланда.
5. Данте Аліг'єрі. Божественна комедія.
6. Рабле Ф. Гаргантюа і Пантагрюель.
7. Сервантес М. Дон Кіхот.
8. Шекспір В. Ромео і Джульєтта. Гамлет.
9. Кальдерон П. де ла Барка. Життя – це сон.
10. Мольєр. Міщанин-шляхтич.
11. Дефо Д. Робінзон Крузо.
12. Вольтер. Простак.
13. Гете Й.В. Фауст.
14. Байрон Д.Г.Н. Паломництво Чайльд-Гарольда. Мазепа.

15. По Е. А. Крук. Золотий жук. Маятник і провалля.
16. Пушкін О.С. Руслан і Людмила. Південні поеми. Євгеній Онегін.
17. Лермонтов М.Ю. Демон. Мирі. Герой нашого часу.
18. Скотт В. Айвенго.
19. Гюго В. Собор Паризької Богоматері.
20. Стендаль. Червоне і Чорне.
21. Бальзак О. де. Батько Горію. Гобсек.
22. Діккенс Ч. Домбі і син.
23. Толстой Л.М. Анна Кареніна.
24. Достоевський Ф.М. Злочин і кара.
25. Марк Твен. Пригоди Тома Соєра. Пригоди Гекльберрі Фінна.
26. Шоу Б. Пігмаліон.
27. Уайльд О. Портрет Доріана Грея.
28. Пруст М. В пошуках втраченого часу.
29. Джойс Д. Джакомо Джойс.
30. Кафка Ф. Перевтілення.
31. Булгаков М.А. Майстер і Маргарита.
32. Хемінгуей Е.М. Старий і море.
33. Маркес Г.Г. Сто років самотності.
34. Камю А. Чума.
35. Брехт Б. Матінка Кураж та її діти.
36. Еко У. Ім'я троянди.

Методика викладання зарубіжної літератури

1. Вітченко А. О. Теорія і технологія формування інтерпретаційної компетенції старшокласників у процесі вивчення світової драматургії [Текст] : монографія / А. О. Вітченко. - Луганськ : Шико, 2007. - 326 с. - Бібліогр.: с. 272-303.
2. Ісаєва О.О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури : Монографія / Олена Олександрівна Ісаєва.— К. : Б.в., 2003.— 380 с. 300 пр. — На укр. яз.
3. Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. — К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. — 340 с. — Бібліогр.: С. 308 – 338.
4. Кудряшов Н. Типологія уроков по літературе / Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы.- М.: Просвещение, 1981.- С.168-182.
5. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник / Леся Федорівна Мірошніченко; В.о. М-во освіти і науки України; Відп. за вип. Н. Кальченко.— К. : Слово, 2010.— 430 с.
6. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За ред. доктора пед. наук, проф., члена-кореспондента АПН України Н.Й.Волошиної.- К.: Ленвіт, 2002. — С. 260-275.
7. Худаш Л. Підвищення ефективності уроку з літератури.- К.: Рад. школа., 1984.